

Ministerului Mediului si Dezvoltarii Durabile
In atentia: **Comitetului de Analiza Tehnica pentru EIM Rosia Montana**
Bulevardul Libertatii Nr. 12,
Sector 5
Bucuresti
Fax: 021 316 0421
Email:angela.filipas@mmediu.ro
Total: 18 pagini.

14 iunie 2007

Contestatie

Subscrisa Asociatia Alburnus Maior, cu sediul in **Str. Berk 361, 517615-Rosia Montana, Judetul Alba**, dupa analizarea in detaliu a voluminoasei Anexa depuse de catre Gabriel Resources la Raportul EIM (Anexa), in scurtul timp disponibil pentru comentarii, prin prezenta formulam urmatoarele comentarii:

Comentarii Generale:

La data de 8 mai 2007 MMDD a anuntat printr-un comunicat de presa¹ redactat numai in limba romana faptul ca a primit de la titularul de proiect raspunsurile la intrebarile publicului. In comunicatul de presa se arata ca "materialul ce contine in total 19 volume este publicat pe pagina web oficiala a ministerului www.mmediu.ro si va fi pus la dispozitia celor interesati spre consultare. In scurt timp Ministerul va oferi detalii despre urmatoarele etape ale procedurii EIM pentru Proiectul Rosia Montana."

Comunicatul nu informeaza publicul roman despre ce se poate face dupa faza 'consultarii'; in sensul ca nu indica nici un termen limita, daca si cui se pot adresa comentarii. La momentul intocmirii prezentei contestatii MMDA inca nu a oferit nici o informatie suplimentara despre urmatoarele etape ale procedurii EIM pentru proiectul Rosia Montana.

In mod obisnuit, dupa o perioada de 40 de zile lucratoare, CAT se reuneste pentru a formula o opinie si ar fi fost asadar util sa se indice un termen limita pentru a se stii de exemplu daca publicul are de asemenea 40 de zile lucratoare pentru a formula raspunsuri in atentia CAT, sau daca aceste raspunsuri se vor lua in considerare in timp util de catre CAT, etc.

Informatiile continute in comunicatul de presa al Ministerului nu au fost distribuite si in limba engleza, limba care, alaturi de romana, este limba oficiala de lucru in cadrul procedurii EIM Rosia Montana. Informatiile continute in comunicatul de presa al Ministerului nu au fost distribuite si in limba engleza publicului interesat care s-a inregistrat oficial ca si parte interesata² in procedura EIM.

Intr-o prima instanta, MMDA a indicat linkul <http://www.inmh.ro/index.php?id=342> pentru descarcarea Anexei. La aceasta pagina web (www.inmh.ro) s-a mai facut

¹ A se vedea <http://www.mmediu.ro/presa/08.05.07a.pdf>

² A se vedea http://www.apm-alba.ro/Rosia%20Montana/rmgc_lista.htm

trimitere si inainte de pe www.mmediu.ro pentru accesarea Raportului EIM. Mai tarziu in cadrul procedurii s-a indicat un alt link: http://www.mmediu.ro/home/Rosia_montana_07.html

Linkul 'inmh' respectiv contine patru foldere dintre care numai informatia din folderul 'Contestatii si Raspunsuri la Contestatii' este disponibila in engleza si in romana. La intrebarile colectate in folderele intitulate 'Probleme si Solutii' si 'Probleme si Solutii pe Domenii' s-a raspuns numai in romana. Toate informatiile suplimentare incluse in folderul intitulat 'Anexa continand informatii suplimentare' sunt disponibile numai in limba romana.

Numai dupa o cercetare atenta si mult mai tarziu in timp a reiesit faptul ca exista de fapt doua locatii diferite unde Anexa a fost publicata si ca nu sunt identice.

Folderul 'Probleme si Solutii' publicat pe pagina web 'inmh' nu contine nici o nota explicativa despre cum sunt organizate comentariile si raspunsurile, aceasta pentru a asista publicul care a participat sa acceseze cu usurinta raspunsul titularului de proiect la comentariul lor. Folderul contine aproximativ 5600 de comentarii marcate cu numere (in loc sa fie marcate cu numele persoanei care a pus intrebarea), ceea ce nu ajuta in nici un fel persoana care isi cauta un raspuns la intrebarea sa. Acest folder nu are un tabel de continut, in schimb informatia contine numai aceste numere fara logica.

Si informatia publicata la http://www.mmediu.ro/home/Rosia_montana_07.html are o serie de deficiente. Volumele 46 si Volume 47 sunt publicate numai in limba romana. Spre deosebire de cele patru foldere publicate pe pagina web 'inmh', nici una dintre categoriile publicate la adresa 'mmediu' nu include un tabel de continut pentru a asista membrii publicului sa gaseasca mai usor comentariul pe care l-au facut si orice alta informatie aditionala. Aceasta inseamna ca cei interesati trebuie sa descarce toate cele 118 documente separate in format pdf cu un total de 12600 de pagini – aceasta numai pentru a-si incepe demersul de a cauta.

La momentul de fata pe pagina web inmh nu mai exista aceasta anexa. In schimb Ministerul a publicat volumele Anexei pe propria pagina web www.mmediu.ro. De observat faptul ca volumul 64 nu are o varianta in limba romana ci numai in engleza, la linkul intitulat "Volumul 64" fiind publicat de fapt Volumul 65, iar la Volumul 65 fiind publicat inca o data Volumul 66. Asadar referirea de mai jos la Volumul 64 am facut-o analizand varianta acestuia in engleza.

Faptele mai sus descrise demonstreaza ca publicului interesat nu i s-a oferit accesul intr-un mod adecvat la informatie si nici informatia necesara participarii sale active in aceasta etapa a procedurii EIM. Publicul nevorbitor de limba romana a fost discriminat in aceasta etapa a procedurii EIM.

Comentarii Generale si Critici privind raspunsurile oferite:

Termenul limita oficial pentru depunerea de comentarii la adresa Raportului EIM a fost 25 august 2006. Raportul GIEI a fost publicat la data de 7 martie 2007. Cu toate acestea, titularul de proiect raspunde in Anexa acestui raport GIEI laolalta cu comentariile si contestatiile depuse pana la 25 august 2006. Acest raspuns ar trebui asadar exclus deoarece vizeaza un document facut public dupa termenul limita. Includerea acestui

raspuns creaza o situatie de ‘inegalitate de arme’ fata de ministerele implicate si publicul per ansamblu, in avantajul titularului de proiect.

In mai multe ocazii in cadrul Anexei, titularul de proiect face referiri la raportul GIEI intr-o maniera manipulatorie. La pagina 90 din volumul 64 se poate citi: “... un comitet ad-hoc alcatuit din experti europeni (Grupul International de Experti Independenti – GIEI) a declarat public ca raportul EIM este bine-intocmit, luand in considerare recomandarile si concluziile sale. O copie a Raportului GIEI si a raspunsului RMGC la acest raport este inclusa ca si referinta in prezenta anexa la raportul EIM.”

Potrivit unei declaratii a comitetului GIEI publicata pe pagina web a MMDD³, “Grupul Ad-hoc de experti isi exprima in cele ce urmeaza pozitia pe care o face publica impreuna cu Raportul GIEI. Grupul Ad-hoc de experti:

- declara ca Raportul GIEI este un document de lucru care nu constituie punctul de vedere al celor doua ministere;
- atrage atentia asupra acelor parti ale Raportului GIEI care pun in evidenta lipsurile si neclaritatile din Raportul la EIA;
- constata, in baza Raportului GIEI, ca o parte din lipsurile si neclaritatile constatate au ramas inca deschise si necesita analize in continuare;
- constata ca in baza Raportului GIEI nu pot fi trase concluzii generale cu privire la intregul Raport EIA deoarece Raportul GIEI, in conformitate cu mandatul membrilor GIEI, analizeaza si exprima opinii numai asupra anumitor parti din Raportul EIA.”

Declaratia comitetului GIEI este utila cel putin pentru a se intelege ce inseamna mai exact ‘bine-intocmit’.

O evaluare independenta a calitatii raportului GIEI realizata la initiativa subscrisei de catre Dr Robert Moran⁴ poate fi accesata la http://www.rosiamontana.ro/Aarhus2/rm_IGIE_Final_report_01_12_06.pdf

Potrivit paginii de continut a folderului intitulat ‘Anexa continand informatii suplimentare’, volumul 57 include:

RRAP 10,1 57 Terenuri achizitionate, concesionate de RMGC/Owned and 1
Concesioned Land by RMGC

RRAP 10,2 57 Categoriile de proprietari in Romania Montan/Ownership Type of 1
Romania Montan

³ A se vedea http://www.mmediu.ro/dep_mediu/rosia_montana/Punct_de_vedere_ad-hoc.pdf

⁴ Dr. Robert Moran are mai bine de 32 de ani de experienta nationala (US) si internationala in elaborarea de proiecte si in management in domeniul calitatii apei, geochimiei si hidrogeologiei pentru investitori-persoane private, companii industriale, grupuri de interes civic, ONG-uri, firme de avocati si agentii guvernamentale. O mare parte din expertiza tehnica pe care o posedea o constituie calitatea si geochimia apelor naturale si/sau contaminate si sedimentele provenind din minerit, situri utilizind combustibil nuclear, dezvoltari industriale, resurse geotermale, deseuri periculoase, si dezvoltarea de surse de aprovizionare cu apa. In plus, Dr. Moran are o experienta semnificativa in domeniile de descoperire a resurselor naturale de apa, dezvoltarea de politici de gestionare ale resurselor naturale, si expertiza legala. El a predat deseori cursuri pentru audiente tehnice si pentru publicul larg, si a oferit expertiza tehnica in numeroase ocazii. A lucrat in tari precum: Australia, Grecia, Mali, Senegal, Guineea, Gambia, Ghana, Africa de Sud, Oman, Pakistan, Kazahstan, Kirghistan, Argentina, Chile, Guatemala, Honduras, Mexico, Peru, Canada, Marea Britanie, Statele Unite si Romania.

Volumul 57 nu include informatii privind ‘Terenurile detinute si concesionate de catre RMGC.’

Volumul 57 nu include informatii privind ‘Categoriile de proprietari in Romania Montan’.

Volumul 52 contine o scrisoare catre Domnul Attila Korodi, Ministrul Mediului si Dezvoltarii Durabile semnate de catre Domnul Yani Roditis din partea Gabriel Resources privind garantia financiara pentru proiect. Gabriel Resources solicita Ministerului sa indice momentul in care considera ca este oportun ca aceste garantii sa fie constituite. Cu toate acestea, atat comitetul GIEI cat si publicul interesat au solicitat in cadrul procedurii de consultare cu publicul ca acestei chestiuni sa i se raspunda de catre Gabriel Resources. **Transferul responsabilitatii pentru acest raspuns catre Minister inseamna ca Gabriel Resources nu a reusit sa raspunda acestei chestiuni specifice formulate de catre public, si anume oferirea unor detalii concrete si dovezi privind aceasta garantie financiara.**

Volumul 52 contine o sectiune intitulata ‘Autori Atestati ai Raportului EIM’. Se indica o serie de autori/institutii, dar care nu sunt atestati de catre autoritatile romane competente:

1. Bob Mantley - www.allianceacoustics.com
2. AMEC Earth & Environmental, Fergus Anhorn - www.amec.com
3. Gifford Consulting Engineers, Tim Strickland - www.gifford.uk.com
3. Paul Brewer and Mark Macklin - www.fluvio.com
4. Wisutec, Christian Kunze - www.wisutec.de
5. Frederic Giovaneti, France

Contributia acestor autori la Raportul EIM si la Anexa acestui Raport ar trebui asadar exclusa din evaluare. Orice deliberari despre emiterea/respingerea acordului de mediu ar trebui asadar sa plece de la premisa ca Raportul EIM este incomplet.

Volumul 54 contine noi rapoarte intocmite de autori care nu sunt atestati ‘nici direct, nici indirect’ de catre autoritatile romane competente. Include un studiu intocmit de catre Profesor Paul Whitehead/ Universitatea Reading. Documentul Domnului Whiteheads este un studiu stiintific ce evalueaza potentialele efecte transfrontaliere ale mine propuse; concluzionand ca mina nu va genera nici un impact transfrontalier. Un asemenea studiu ar fi trebuit, potrivit indrumarului etapei de definire a domeniului, sa fie inclus in Raportul EIM si supus asadar analizei publicului. Depunerea sa la acest stadiu in procedura EIM limiteaza substantial posibilitatea publicului de a comenta pe marginea calitatii, imparzialitatii si acuratetii acestui studiu.

Contine de asemenea un raport intocmit de catre Tim Strickland/Gifford Consulting Engineers. Intr-o oarecare masura studiul lui Tim Strickland/Gifford Consulting Engineers vizeaza valoarea din punct de vedere cultural si potentialul de dezvoltare tursistica a zonei in cazul in care proiectul Gabriel nu se realizeaza. Un asemenea studiu ar fi trebuit, potrivit indrumarului etapei de definire a domeniului, sa fie inclus in Raportul EIM si supus asadar analizei publicului. Comentariile la adresa indrumarului formulate de catre Ministerul Mediului din Ungaria au inclus o cerinta explicita ca Raportul EIM sa raspunda chestiunii privind valoarea din punct de vedere cultural si

potentialul de dezvoltare turistica a zonei in cazul in care proiectul Gabriel nu se realizeaza.

Acest gen de raspunsuri depuse in aceasta faza a procedurii EIM la cerinte incluse in indrumarul oficial al etapei de definire a domeniului nu se incadreaza in rolul si scopul acestei evaluari particulare si etape a procedurii EIM. Este prea putin si prea tarziu.

Spre deosebire de Raportul EIM, toate studiile aditionale cuprinse in folderul intitulat 'Anexa Continand Informatii Suplimentare' indica un autor. Aceasta confirma gresala substantiala facuta in aceasta chestiune in privinta raportului EIM.

Potrivit listei de control din OM 863/2002, una dintre principalele cerinte ce trebuie indeplinite de un Raport EIM este sa isi demonstreze obiectivitatea – intr-o mare masura aceasta facandu-se prin a verifica numele autorului respectivelor rapoarte.

Publicul nu a putut verifica obiectivitatea numeroaselor studii ce formeaza Raportul EIM Rosia Montana, dat fiind faptul ca multe dintre ele nu aveau un autor. Aceasta este cu atat mai important cu cat persoane indicate ca si autori (OPUS) pentru un anumit studiu parte din Raportul EIM Rosia Montana au declarat oficial ca nu isi asuma responsabilitatea si nu isi insusesc varianta finala a studiului publicata de catre titularul de proiect. Daca rapoartele nu indica nici un autor, atunci nimeni nu isi asuma responsabilitatea pentru acuratetea si concluziile lor.

Contrar numeroaselor declaratii ale titularului de proiect, studiile privind conditiile initiale sunt o parte integranta si oficiala din Raportul EIM potrivit Ordinului 863/2002. Cum se poate evalua impactul unui proiect in absenta unor studii privind conditiile de baza?

Volumul 55 contine un raport intitulat 'Prevenirea si Planul de actiune in caz de poluare accidentala' Anexa 3 a acestui raport este intitulata SCHEMA LOGICA A PROCEDURII PRIVIND SISTEMUL DE ALERTA IN CAZ DE POLUARI ACCIDENTALE – **si consta in doua pagini goale.**

Raportul intitulat 'Prevenirea si Planul de actiune in caz de poluare accidentala' transfera o mare parte din responsabilitatea managementului in caz de poluare accidentala catre autoritatile locale si regionale care la randul lor nu au capacitatea si experienta de a actiona in asemenea scenarii de accidente descrise in raport. **Acest fapt deosebit de ingrijorator in lumina unor precedente extreme de importante a fost surprins de nenumarate ori de catre public. Din nefericire, a ramas fara raspuns si insuficient discutat in Raportul EIM (cum ar fi dificultatile si provocarile viitoare), in Anexa, cat si in raportul Grupului GIEI.**

In numeroase ocazii titularul de proiect pretinde ca Raportul EIM in format pe hartie a fost disponibil in 48 de locatii.⁵ **Aceasta informatie nu este corecta:**

⁵ i.e. Volumul 58 in raspunsul la contestatia Nr. 3043 (Dr. Radu Mititean, Clubul de Ciclo-Turism Napoca)

La 15 februarie 2007 subscrisa am trimis o scrisoare la toate cele 21 de biblioteci unde, potrivit MMGA, se gasea raportul EIM, cerandu-le sa indice programul de vizitare pentru anul 2006. Din cele 21 de scrisori trimise prin fax, 15 au primit raspuns la momentul intocmirii acestui raport. Pasaje importante se gasesc mai jos. Pentru originale consultati anexele [B](#), [C](#), [D1](#), [D2](#), [E](#), [F](#), [G](#), [H](#).

1. Biblioteca Universitatii Vasile Goldis Arad: “va mentionam ca intre 8 august si 25 septembrie 2006 biblioteca a fost inchisa pentru inventar”.
2. Biblioteca Nationala: “pe parcursul lunii august biblioteca a fost inchisa pentru curatenie”.
3. Biblioteca Municipala Ovid Densusianu: doua faxuri primite. Primul din 16.01.2007. “In 2006 Biblioteca Municipala Ovid Densusianu si-a schimbat locatia, documentatia privind Rosia Montana putand fi consultata la filiala nr. 1. Aceasta filiala a fost deschisa pe tot parcursul anului cu exceptia sambetelor, duminicilor si a sarbatorilor legale”. Al doilea fax a ajuns pe 17.01.2006: “In urma adresei dvs cu numarul 74/17.01.2006 va aducem la cunostinta ca sediul actual al Bibliotecii Municipale Ovid Densusianu este in str. 1 Decembrie Nr. 26. Biblioteca a fost inchisa pe tot parcursul anului 2006, ca urmare a mutarii in noul sediu. Pentru Filiala Nr. 1 adresa este in Deva, str. 22 Decembrie, blocul 41, parter.”
4. Biblioteca Universitatii Petrosani: “Pe perioada vacantei, de luni pana vineri intre 7.00-15.00. Perioade de vacanta: 1- 22.01.06
27.02- 05.03.06
24.07-30.09.06”.
5. Biblioteca Universitara Baia Mare: “In 2006 biblioteca a fost inchisa pe perioada vacantei, inclusiv in luna august”.
6. Biblioteca Universitatii 1 Decembrie 1918, Alba Iulia: “de la 1 iulie la 1 octombrie 2006 biblioteca a fost inchisa pentru reorganizare”.
7. Biblioteca Central Universitara Bucuresti: “In 2006 BCU-Bucuresti a fost inchisa intre intervalele:
01 - 03.01.2006
19 - 26.04.2006
10.07 – 20.08. 2006
22 – 31.12 2006 ...”

De notat ca bibliotecile universitare sunt deschise doar studentilor lor. Unele dintre acesta accepta si membri din randul publicului (biblioteca ASE), care trebuie sa urmeze o procedura ce implica costuri; alte biblioteci nu accepta membrii publicului (Biblioteca Universitatii Tehnice din Cluj-Napoca).

Mai jos se gasesc 6 declaratii ale membrilor publicului interesat care au incercat sa acceseze si sa consulte raportul EIM la locatiile din Arad, Cluj-Napoca si Bucuresti indicate in anuntul Ministerului.

1. Codruta Nedelcu: Bucuresti [Romana](#) Original [Engleza](#)
 2. Radu Bona: Bucuresti [Romana](#) Original [Engleza](#)
- Scrisoare catre Ministerul Mediului
- 2b. Radu Bona: Bucuresti [Romana](#)Original[Engleza](#) Mesaj
- complementar postat pe serverul ONG
3. Elvira Dumbravescu: Bucuresti [Romana](#) Original [Engleza](#)

4. Sonia Stupariu: Arad	Romana Original Engleza
5. Demis Nemet: Cluj-Napoca	Romana Original Engleza
6. Roxana Pencea: Cluj-Napoca	Romana Original Engleza

Declaratiile membrilor publicului interesat releva faptul ca raportul EIM nu a fost disponibil sau a fost disponibil cu limitari de timp in cele patru locatii din Bucuresti (inclusiv Primaria Bucuresti), Cluj-Napoca (inclusiv APM Cluj) si patru locatii in Arad (inclusiv APM Arad, Biblioteca Judeteana, Primaria Arad).

In cadrul Procedurii EIM care a fost demarata in decembrie 2004, publicul a depus contestatii si comentarii in diferite etape ale procedurii de evaluare. La demararea procedurii, aproximativ 7,000 de persoane⁶, inclusiv subscrisa⁷ au trimis contestatii si comentarii privind Memoriul de Prezentare a Proiectului catre Ministerul Mediului. Doamna Sulfina Barbu, pe atunci Ministrul Mediului, a declarat ca aceste contestatii si comentarii vor fi colectate si transmise titularului de proiect care va trebui sa le raspunda intr-un stadiu ulterior al procedurii EIM. **Pana la momentul de fata acest lucru nu s-a intamplat si raspunsurile depuse acum de catre titularul de proiect nu ofera nici un raspuns comentariilor formulate de catre public la adresa Memoriului de Prezentare a Proiectului. Rezulta ca aceste comentarii formulate de catre public, care ar fi contribuit la imbunatatirea calitatii raportului EIM si a procedurii EIM, au fost ignorate si lasate fara nici un raspuns inca de la inceputul procedurii.**

Aceiasi este situatia si a comentariilor/sugestiilor⁸ formulate de ONG-uri in etapa de definire a domeniului a procedurii EIM si care au continut o lista⁹ intocmita de catre Dr Robert Moran. Nici aceasta nu a primit un raspuns din partea titularului de proiect in Anexa la Raportul EIM. MMGA, prin Dna. Angela Filipas, a trimis o scrisoare¹⁰ titularului de proiect pe data de 30 mai 2006 cerandu-i sa includa raspunsuri la comentariile si sugestiile ONG-urilor in Anexa Raportului EIM. In timp ce comentariile din etapa de definire a domeniului sunt menite sa imbunatateasca calitatea Raportului EIM, includerea lor acea Anexa este mai degraba inutila in aceasta faza. Mai mult decat atat, **raspunsurile depuse acum de catre titularul de proiect nu ofera nici un raspuns comentariilor depuse de catre public in etapa de definire a domeniului. Rezulta ca aceste comentarii formulate de catre public, care ar fi contribuit la imbunatatirea calitatii raportului EIM si a procedurii EIM, au fost ignorate si lasate fara nici un raspuns inca de la inceputul procedurii.**

Printre comentariile primite de catre MMGA in etapa de consultare cu publicul pe marginea raportului EIM s-a numarat si o analiza in detaliu intocmita si depusa de catre Profesor Dr. Mircea Babes¹¹, membru al Comisiei Nationale de Arheologie, Decan al Facultatii de Arheologie din cadrul Universitatii Bucuresti si cercetator principal la Institutul de Arheologie al Academiei Romane 'Vasile Parvan'. Aceasta analiza a Profesorului Dr. Mircea Babes la adresa raportului EIM reprezinta un punct de vedere expert. Cu toate acestea nu am reusit sa identificam un raspuns din partea titularului de

⁶ http://www.mmediu.ro/dep_mediu/rosia_montana/Formularul_IV.zip

⁷ http://www.ngo.ro/img_upload/4ef160f5484c05ea6c665d19f7a161d3/contestatie_AM_in_romana_la_MPP_RMGC.pdf

⁸ <http://www.rosiamontana.org/documents/pdf/SESIZARE.pdf>

⁹ <http://www.rosiamontana.org/documents/pdf/Lista%20scoping%20Alburnus%20Maior.pdf>

¹⁰ http://www.rosiamontana.ro/Aarhus2/AFilipas_Scoping.jpg

¹¹ http://www.rosiamontana.ro/img_upload/c77c3453789af5de5049783baaa35f31/Studiu_impact.MB.pdf

proiect la adresa comentariilor Domnului Mircea Babes. **Aceasta inseamna ca titularul de proiect nu a reusit sa raspunda comentariilor/contestatiilor depuse de experti in cadrul procedurii de consultare cu publicul.**

Printre comentariile primite de catre MMGA in etapa de consultare cu publicul pe marginea raportului EIM s-a numarat si o analiza in detaliu intocmita si depusa de catre Eugen Melinte. Inregistrata cu nr 110596/25.08.2006, analiza Domnului Melinte a utilizat contestatia de 'Tip 1' (10 pagini) ca si o structura, la care a adaugat multe alte comentarii, rezultand un document final de 25 de pagini. In februarie 2007, MMGA a transmis titularului de proiect lista de comentarii depuse de public, iar contestatia Domnului Melinte a fost incadrata gresit ca si contestatie de tip 1. Domnul Melinte a informat in scris Ministerul in privinta acestei erori pe data de 7 februarie 2007. MMGA a raspuns prin adresa Nr 41001/CRP/23.02.2007, aratand ca contestatia sa a fost retransmisa titularului de proiect. Raspunsul titularului de proiect la contestatia Domnului Melinte se gaseste in volumul 90 al Anexei. Potrivit unei noi adrese a Domnului Melinte catre MMDD din data de 28 mai 2007, raspunsul titularului este unul standard 'tip 1', in sensul ca informatiile si comentariile aditionale incluse de catre Domnul Melinte au ramas fara raspuns. **Aceasta inseamna ca titularul de proiect nu a reusit sa raspunda comentariilor/contestatiilor depuse de public in cadrul procedurii de consultare cu publicul.**

Aspecte Specifice:

La dezbaterile publice de la Abrud, membrii ai publicului interesat au solicitat titularului de proiect sa clarifice aspectul potrivit caruia o portiune semnificativa a facilitatii de management al deeurilor este proiectat in afara perimetrului licentei actuale a RMGC si deci sa clarifice daca aceasta propunere este legala. Publicul a dorit de asemenea sa cunoasca daca facilitatea de management al deeurilor din Valea Corna va fi folosita si pentru depozitarea sterilului generat de exploatarea minereurilor din perimetrul concesiunii Bucium (faza a 2-a). **Potrivit raportului UNEP¹², cea mai obisnuita cauza a accidentelor la iazurile de decantare sunt extinderile operatiunilor miniere.** Raspunsurile titularului de proiect la aceste doua chestiuni nu sunt satisfacatoare. Mai mult decat atat, raspunsul la a doua chestiune se afla intr-o alta parte a Anexei. La pagina 19 a volumului 59 se poate citi: **“Facilitatea de management al deeurilor de la Rosia Montana ar putea de asemenea fi folosita si pentru stocarea sterilului de la Bucium, dat fiind faptul ca iazul este proiectat pentru aproximativ 250 de milioane de tone de steril, iar cantitatea ce ar urma sa fie stocata in facilitatea de management al deeurilor va fi de numai 215 milioane de tone. In consecinta, exista un surplus de capacitate de aproximativ 35 de milioane de tone, ceea ce este suficient pentru stocarea sterilului rezultat de la mina Bucium, estimate la aproximativ 17 milioane de tone. Asadar nu va mai exista un alt iaz de decantare in Comuna Bucium.”**

Acest aspect modifica esential toate modelarile si calculele actuale realizate de catre titularul de proiect in privinta facilitatii de management al deeurilor: privind siguranta sa, abilitatii sale de a absorbi fenomene climatice anormale, etc.¹³ Mai mult decat atat, perimetrul licentei Bucium este semnificativ mai mare decat cel al licentei Rosia Montana si estimarea de 17 milioane de tone de steril poate fi una nerealista.

¹² www.mineralresourcesforum.org

¹³ A se vedea alte raspunsuri relevante ale titularului de proiect depuse de catre titular in volumul 63, paginile 127, 158 etc.

Potrivit Profesorului John Monhemius de la Royal School of Mines din cadrul Imperial College Londra care a evaluat proiectul minier Rosia Montana in cadrul unui proiect PHARE in anul 2003, "facilitatea de management al deseurilor reprezinta cel mai mare impact (ca si marime) al intregului proiect. Este de asemenea cel mai mare generator de probleme de mediu."

Referitor la acest aspect, titularul de proiect ofera un raspuns manipulator la pagina 19 din Volumul 59. Are urmatorul continut: "In perimterul Bîcîara, titularul de licenta este o alta companie, S.C. Rom Aur S.A. Aceasta este o licenta de explorare, care nu autorizeaza nici un fel de activitati miniere. Programele de explorare geologica sunt numai un inceput, asadar nu putem vorbi de un depozit si despre eficienta sa economica, atata timp cat programele de cercetare geologica nu au fost duse la bun sfarsit."

Potrivit informatiilor incluse la pagina 36 a raportului anual al titularului de proiect pe anul 2005, raport in limba romana, Gabriel Resources detine S.C.Rom Aur S.A. in procent de 100%.

Gabriel Resources detine asadar: Gabriel Resources (Barbados) Ltd. 100%, Gabriel Resources (Jersey) Ltd. 100%, Gabriel Resources (The Netherlands) B.V. 100%, Rosia Montana Gold Corporation S.A. ("RMGC") 80%, Rom Analize SRL 80%, Rom AUR SRL 100%.

Aceste detalii sunt importante din mai multe motive. Companiile canadiene inregistrate in Barbados se bucura de imunitate diplomatica. Acelasi a fost cazul companiei Esmeralda, o companie australiana care, prin Aurul SA, procesa minereuri aurifere la Baia Mare unde a avut loc accidentul din 2000.

Companiile din afara continentului european dar care opereaza aici prefera sa fie inregistrate in Olanda pentru a putea face presiuni asupra tarii gazda cu actiuni comerciale la instanta din Haga in cazul in care nu li se elibereaza autorizatiile necesare.

Legat de aceasta chestiune este si raspunsul titularului de la pagina 48 a volumului 59. Are urmatorul continut: "Metoda obisnuita de a raspunde riscurilor asociate raspunderii conventionale, care pot aparea in activitatile industriale, este de a incheia un contract de asigurare (sau mai multe, in cazul unui proiect atat de complex). RMGC poarta negocieri cu companiile de asigurare in vederea acoperirii acestui tip de raspundere. De indata ce vom avea mai multe detalii, acestea vor fi facute publice."

Acest raspuns arata clar faptul ca **titularul de proiect nu a reusit pana la momentul de fata sa gaseasca o asigurare financiara sau mai multe asigurari pentru un proiect atat de complex care sa-l asigure impotriva riscurilor.** In lumina exemplului Baia Mare si a faptului ca Gabriel Resources este inregistrat in Barbados, acestea sunt asigurari pe care publicul le-a cerut sa fie tratate in Anexa la Raportul EIM pentru a evalua si comenta daca intr-adevar o asemenea asigurare este oferita intr-un mod adecvat. **O recomandare favorabila de emitere a acordului de mediu in lipsa unei polite de asigurare impotriva riscurilor si fara o analiza experta detaliata a sa ar fi pur si simplu iresponsabila.**

Legate de acest aspect sunt și răspunsurile evazive și incorecte oferite de către titularul de proiect în privința Directivei Europene privind Deseurile Miniere și a Directivei Europene privind Răspunderea de Mediu, ultima dintre ele fiind, la momentul de față, transpusă în legislația românească. Una dintre afirmațiile titularului de proiect sună în felul următor: “RMGC este de asemenea pe deplin conștient de Directiva Europeană privind Răspunderea de Mediu (ELD) 2004/35/EC. ELD încurajează folosirea unor instrumente financiare adecvate cum ar fi asigurările de acoperire a riscurilor răspunderii de mediu. Cu toate acestea, un astfel de produs nu există încă pentru că ELD nu a fost încă transpusă în legislația românească. Mai mult decât atât, unele dintre cerințele ELD lasă loc de interpretări și trebuie clarificate cu industria europeană a asigurărilor înainte ca produsul asigurării să devină disponibil.”

Alte aspecte:

La pagina 150 a Volumului 62 se poate citi: “O evaluare a impactului cauzat de fenomenul “ploi cu cianură” – generat de cianura evaporată din facilitatea de management al sterilului (a se vedea Planul de Management al Aerului). Precizăm că nu va exista un fenomen de ploaie cu cianuri și nici nu a fost evidențiat în alte locuri sau în alte situații. De altfel, literatura de specialitate nu indică un fenomen numit „ploaie cu cianuri”, cunoscut și studiat fiind fenomenul de „ploi acide”, care nu poate fi generat prin degradarea compușilor de cianură în atmosferă”.

Și “Pe baza cunoașterii chimismului cianurii și a experienței din activități similare s-au estimat următoarele posibile emisii de HCN în aer: 6 t/an de la tancurile de leiere, 13 t/an de la tancurile îngroșătorului de sterile și 30 t/an (22,4 t, respectiv 17 mg/h/m², în sezonul cald și 7,6 t, respectiv 11,6 mg/h/m², în sezonul rece) de pe suprafața iazului de decantare, ceea ce înseamnă o emisie zilnică medie totală de HCN de 134,2 kg.”

Titularul de proiect menționează că, pe de o parte, aceste emisii sunt la nivelul sau chiar sub nivelul acceptabil conform normelor europene privind emisiile, iar pe de altă parte că nu există legislație specifică privind Calitatea Aerului la nivel european care să reglementeze asemenea emisii în relație cu protecția sănătății umane. Paragraful relevant din Volumul 65, pagina 37 este următorul: “Modelarea matematică a concentrațiilor de HCN în aerul ambiental (*considerand situatia in care HCN emis nu este supus reactiilor chimice in atmosfera*) a pus în evidență cele mai mari concentrații la nivelul solului, în incinta industrială, și anume în aria iazului de decantare și într-o arie din vecinătatea uzinei de procesare [...] Concentrațiile de HCN în aerul ambiental din zonele populate din vecinătatea incintei industriale vor avea valori de 4 - 80 μg/m³, de peste 250 – 12.5 ori mai mici decât valoarea limită pentru protecția muncii prevăzută de legislația națională (legislația națională și legislația UE **pentru calitatea aerului nu prevăd valori limită pentru protecția sănătății populației.**”

Emisiile semnificative de HCN în fiecare zi, timp de 16 ani pe durata de viață a minei de la Rosia Montana, reprezintă un risc serios la adresa sănătății populației. La acest aspect nu s-a dat nici un răspuns de către titularul de proiect. Se poate să ajungă la concluzia că pentru a respecta limitele indicate de legislația națională privind securitatea muncii este nevoie de măsuri de siguranță pentru lucrători la care populația care locuiește în apropierea iazului de decantare nu are acces (cum ar fi mastile de protecție, etc).

Chiar daca nu exista legislatie nationala si a Uniunii Europene privind Calitatea Aerului care sa stipuleze valori standard pentru emisiile de acid cianhidric in aer, este demn de amintit faptul ca acidul cianhidric este listat ca si gaz toxic de lupta, interzis prin Conventia de la Paris din 1993 privind Dezvoltarea, Producerea, Depozitarea si Folosirea Armelor de Razboi. Acidul cianhidric a fost de asemenea folosit sub numele de Zyklon B in camerele de gazare ale lagerelor de concentrare de la Auschwitz si Maidanek.

Exista si alte afirmatii (pagina 58 a Volumului 18) manipuloare privind emisiile HCN cum ar fi "...este foarte clar faptul ca emisiile de HCN pot avea un anumit impact local asupra calitatii mediului, *oricum sub standardele legale ...*", dupa ce cu cateva randuri mai sus titularul de proiect afirma ca **legislatia nationala si din UE nu stipuleaza valori standard pentru protectia sanatatii populatiei**. In timp ce titularul de proiect admite faptul ca este clar ca emisiile de HCN pot avea 'un anumit impact local', **Raportul EIM nu evalueaza si nu descrie impactul potential local si mai amplu al emisiilor de HCN**, ceea ce este extrem de important dat fiind ca zona este intens populata. **Anexa nu ofera nici un raspuns privind impactul emisiilor de HCN.**

Afirmatii de genul "literatura de specialitate nu cuprinde informatii cu privire la efectele unei eventuale expuneri a vegetatiei sau a ecosistemelor la impurificarea atmosferei cu HCN si nici la efectele asupra sanatatii faunei ca urmare a inhalarii aerului atmosferic impurificat cu HCN" (pagina 63 a Volumului 18) sunt inacceptabile in lumina riscurilor potentiale, a literaturii stiintifice disponibile si a legislatiei aplicabile. **Titularul de proiect nu a reusit sa evalueze si sa ofere raspunsuri privind impactul emisiilor de HCN asupra faunei si florei locale precum si a celor din zona inconjuratoare, cu atat mai important prin prisma faptului ca Rosia Montana are o biodiversitate bogata¹⁴ si ca biodiversitatea din zona o include si pe cea din Parcul National Apuseni.**

Titularul de proiect mentioneaza des faptul ca aceasta companie adera la *Codul International privind Managementul Cianurii* ('Codul'). Acest cod este un set de reguli **voluntare** pentru companiile miniere si **nu exista nici o autoritate de reglementare** care sa impuna sanctiuni in cazul in care codul ar fi incalcat. A fost lansat in noiembrie 2005, ceea ce inseamna ca este o initiativa foarte recenta si care trebuie inca sa isi dovedeasca eficienta.

Ceea ce se cunoaste inasa deja este faptul ca acest cod a fost lansat de catre Consiliul International al Metalelor si Mediului (ICME), un institut de cercetare finantat de industria miniera. Cercetarea a fost finantata aproape exclusiv din fonduri ale unor companii miniere si procesul a fost coordonat de catre Institutul Aurului, asociatia internationala pentru comert a companiilor care extrag si produc aur. "Codul a fost finantat in primul rand de industrie si este in primul rand controlat de aceasta. Asadar acest cod reflecta, in mare masura, interesul industriei, si nu interesul publicului sau al mediului. Doar pentru ca o companie pretinde ca se conformeaza Codului International pentru Managementul Cianurii, aceasta nu inseamna ca toate riscurile privind folosirea cianurii vor disparea de la sine. Dimpotriva, acest cod nu contine nici o masura efectiva de remediere in cazul unei scurgeri de cianuri intr-un rau sau lac, de altfel foarte convenabil pentru companiile miniere deoarece aceste incidente pot avea urmari

¹⁴ A se vedea evaluarea intocmita de catre John Akeroyd and Andrew Jones la http://www.rosiamontana.ro/img_upload/c77c3453789af5de5049783baaa35f31/Anex1__Akeryod_Jones_biodiv_Ro.pdf

ecologice grave, așa cum a fost cazul accidentului de la Baia Mare și Baia Borsa. Ca atare, acest cod nu instituie nici un mecanism pentru prevenirea unor accidente similare celor de la Baia Mare sau Baia Borsa. În plus, codul statuează ca descărcările directe sau indirecte de la operațiunile miniere în apele de suprafață pot conține până la 0.50mg/L WAD CN (cianura disociabilă în mediu slab acid); cu toate acestea, o asemenea concentrație poate fi letală pentru majoritatea speciilor acvatice – însă potrivit codului ea este acceptabilă (Moran, 2002).”¹⁵

De-a lungul timpului au avut loc accidente cu cianuri la operațiunile miniere ale unor companii care au aderat la acest cod. Aceasta ridică un serios semn de întrebare asupra eficienței acestui cod voluntar. Pe data de 16 iunie 2006, la numai trei luni după ce compania Golden Star Resources Ltd¹⁶ a aderat la acest cod, s-a raportat un incident de deversare de steril conținând cianuri de la iazul de decantare al minei Bogoso/Prestea¹⁷, steril ajuns în raul Ajo. Aceasta mină este operată de către Bogoso Gold Limited (BGL), o filială a Golden Star Resources. Aceeași operațiune a cauzat scurgeri cu cianuri și înainte, mai ales în anul 2004, ceea ce demonstrează faptul că acest cod nu aduce îmbunătățiri ale performanțelor de mediu la operațiunile miniere.

Date fiind aceste exemple, pare iresponsabil de susținut ca acest cod voluntar va duce la rezolvarea riscurilor și a problemelor datorate exploatarei miniere cu cianuri.

La pagina 26 a volumului 63 se poate citi: “Pe parcursul perioadei 2000 - 2006 în elaborarea /revizuirea/completarea condițiilor inițiale pentru biodiversitate STANTEC a implicat mai multe echipe de experți români. Prima versiune a studiului a fost elaborat sub coordonarea Stantec (o companie multinațională cu sediul în Canada specializată în studii de evaluare a impactului asupra mediului (vezi www.stantec.com). Compania a fost înființată în 1954 și oferă o paletă largă de servicii începând de la proiectare, consultanță, reconstrucție ecologică, management de proiect, etc. Are peste 6000 de angajați și 80 de birouri/puncte de lucru în America de Nord și Caraibe. Încă din faza inițială STANTEC a contractat experți români care au colaborat la elaborarea și recoltarea informațiilor aferente studiilor de condiții inițiale pentru biodiversitate.”

Potrivit prevederilor legale aplicabile ce reglementează acreditarea de către MMGA a entităților ce pot elabora studii de impact, biodiversitate etc, nu angajatul companiei, ci compania în sine menționată ca și autorul raportului respectiv trebuie să fie acreditată. Citatul de mai sus confirmă faptul că STANTEC a întocmit studiul privind condițiile inițiale ale biodiversității; aceasta cu toate că nu este acreditată să facă asemenea studii. Dat fiind acest aspect, raportul privind condițiile inițiale ale biodiversității întocmit de către STANTEC și care face parte din Raportul EIM ar trebui descalificat. **Raportul EIM nu conține asadar un capitol privind condițiile inițiale ale biodiversității și deci este incomplet.**

Potrivit contestației ‘tip 1’ ‘Raportul privind condițiile meteorologice de bază’ îl are ca și autor pe Radu Drobot. Radu Drobot nu figurează ca și expert acreditat de către Ministerul român al Mediului și Gospodării Apelor pentru întocmirea studiilor de impact asupra mediului.

¹⁵ www.rosiamontana.ro/Aarhus2/RMoran_Assessment_IGIE_180207_eng.pdf

¹⁶ <http://www.gsr.com/>

¹⁷ Operațiune din Ghana.

Asadar contributia acestui autor la Raportul EIM ar trebui exclusa din evaluare. Orice deliberare in privinta acordarii sau respingerii acordului de mediu ar trebui sa plece de la premisa ca Raportul EIM este incomplet.

La pagina 26 a volumului 63 se poate citi “Studiile de conditii initiale si planurile de management prezentate o data cu raportul au fost elaborate cu sprijinul unor consultanti de specialitate si specializati si, conform prevederilor legale, pentru aceasta nu este necesara certificarea de catre Ministerul Mediului si Gospodarii Apelor pentru executia acestui gen de studii, planuri si/sau rapoarte.” Aceasta afirmatie este incorecta; a se vedea de exemplu cerintele stipulate in OM 863/2002; inclusiv lista de control.

La pagina 26 din Volumul 63 se poate citi: “RMGC isi cere scuze pentru orice traducere incompleta sau inexacta in limba engleza. A fost tradus din romana in engleza un total de 33 de volume si din pacate unele parti ale traducerii nu redau o imagine precisa a proiectului. Cu toate acestea, trebuie mentionat ca concluziile rezultate din studiu nu sunt afectate de imperfectionile de traducere in engleza a studiului”

Contestatia de tip 1 da numai un exemplu de traducere deficitara din studiul intitulat Procese Tehnologice, care este un document foarte important. Mai exista si alte exemple de traduceri deficitare pe care nu le-am oferit datorita spatiului limitat. Cu toate acestea, datorita traducerii deficitare, s-a conturat intr-adevar o imagine deficitara a proiectului. Chiar daca concluziile la care a ajuns studiul *s-ar putea* sa nu fii fost afectate de deficientele traducerii in limba engleza, cititorul isi formuleaza propriile concluzii din alte parti ale studiului, si nu din concluziile prezentate de titularul de proiect.

La pagina 47 a Volumului 63 se poate citi: “Un procent de 98% din proprietarii de terenuri necesare si inca neachizitionate a solicitat evaluarea bunurilor, ceea ce indica ca se gandesc in mod serios sa vanda aceste proprietati. Din datele obtinute in urma evaluarii, rezulta ca exista un numar redus de proprietari care s-ar putea dovedi refractari la ideea de a-si vinde gospodariile.”

Evaluarea proprietatilor la Rosia Montana se face de catre companie gratis. Datorita regimului proprietatii incert de la Rosia Montana, multe familii, cu sau fara intentia de a le vinde companiei, au profitat de aceasta oferta generoasa a companiei. Pentru cei care doresc sa isi vanda proprietatea, mai exista cativa pasi pana la vanzarea propriu-zisa; pentru ei care nu vor sa vanda, aceasta reprezinta o siguranta a drepturilor lor de proprietate pe care le pot invoca impotriva companiei. Asadar, evaluarea proprietatii nu este legata de interesul de a vinde. Acest fapt este reconfirmat prin aceea ca titularul de proiect inca mai trebuie sa achizitioneze 379¹⁸ de case pentru a putea incepe constructia, in ciuda faptului ca programul de achizitionari dureaza inca din mai 2002.

Se pare de asemenea ca atunci cand titularul de proiect vorbeste despre proprietati, se refera de fapt la constructii. Cu toate acestea, pentru inceperea constructiei minei, titularul de proiect are nevoie de titlu de proprietate asupra intregului teren din amprenta minei, ceea ce include: terenuri private, pasuni, paduri, care la randul lor constituie cea mai mare suprafata de care este nevoie. Pana in martie 2006, titularul de proiect nu detinea decat 17.9% dintre proprietatile de la Rosia Montana (excluzand satul Corna) de care este nevoie pentru construirea minei.

¹⁸ A se vedea pagina 152 a volumului 63

Pagina 47 din Volumul 63: “In privinta numarului si mai mic de case situate in zonele destinate lucrarilor de constructie si de exploatare initiala, compania va cauta solutii pentru modificarea planului de dezvoltare a minei, astfel incat casele si terenurile celor care doresc sa-si pastreze proprietatile sa nu fie afectate.” Aceasta vine sa confirme inca o data ca dorita de evaluare a proprietatilor nu este legata de dorinta de a le vinde.

Pagina 67-68 a Volumului 63: “Nu tehnologiile de dislocare de exploziv reprezinta un real pericol pentru cele 41 de constructii de patrimoniu, ci starea avansata de uzura a acestora, care in lipsa unei interventii, va conduce inevitabil la pierderea lor. In alta ordine de idei, **trebuie sa spunem ca nu ne vom permite ca dintr-un buzunar sa scoatem banii pentru restaurarea acestor case monument istoric, iar din alta directie tot noi sa producem efecte care sa ne anuleze munca in aceea ce priveste restaurarea.** Aceste doua componente vor functiona in stransa legatura, pentru ca, de fapt, fac parte din acelasi proiect.”

Aceasta afirmatie este una importanta si in contradictie cu afirmatiile facute in mai multe capitole ale Raportului EIM. Este cu atat mai relevanta cu cat titularul de proiect si-a schimbat intentiile privind rolul si responsabilitatile Fundatiei.

La pagina 69 a Volumului 63 se poate citi: “Precizam ca Hotararea de Guvern nr. 349/2005 privind depozitarea deseurilor (“HG 349/2005”), prin care s-a transpus Directiva nr. 31/1999 privind depozitarea deseurilor, **nu este aplicabila Proiectului Rosia Montana.**

Aceasta afirmatie vine in contradictie cu o declaratie a Comisarului European de Mediu, Domnul Stavros Dimas.¹⁹ Declaratia are urmatorul continut: “Este de asemenea responsabilitatea autoritatilor nationale sa evalueze si sa asigure conformarea cu Directiva Consiliului 1999/31/EC din 26 aprilie 1999 privind depozitarea deseurilor²⁰. Cand Romania va deveni Stat membru, Comisia poate interveni daca exista dovezi ca autorizatia nu respecta cerintele acestei Directive.”

Data fiind afirmatia titularului de proiect, declaratia Comisarului European pentru Mediu confirma faptul ca proiectul Rosia Montana nu respecta legislatia Uniunii Europene.

La pagina 27 a Volumului 63 titularul de proiect afirma ca “Stratul de etanșare din sol cu permeabilitate redusă va fi în conformitate cu cele mai bune tehnici disponibile (BAT), astfel cum sunt definite de Directiva UE 96/61 (IPPC) și de Directiva UE privind deșeurile miniere. Proiectul iazului cuprinde și alte elemente de proiectare suplimentare privind protecția apelor subterane, după cum urmează:

- O diafragmă de etanșare din material cu permeabilitate redusă (1×10^{-6} cm/sec) în fundația barajului de amorsare pentru controlul infiltrațiilor;
- Un nucleu cu permeabilitate redusă (1×10^{-6} cm/sec) în barajul de amorsare pentru controlul infiltrațiilor;
- Un baraj și un iaz de colectare a infiltrațiilor sub piciorul barajului de sterile pentru colectarea și reținerea debitelor de infiltrații care ajung dincolo de axul barajului;

¹⁹ Ref: P-3710/06EN and E-3711/06EN; Raspuns oferit de Domnul Dimas in numele Comisiei (29.9.2006)

²⁰ OJ L 182, 16.7.1999.

- O serie de puțuri de monitorizare, mai jos de piciorul barajului secundar de retenție, pentru monitorizarea infiltrațiilor și pentru a asigura conformarea cu normativele în vigoare, înainte de limita iazului de steril”.

Din aceste informatii se poate intelege faptul ca un sistem de strat protector de argila in cadrul iazului va fi folosit pentru a reduce scurgerile. Un asemenea strat nu constituie cea mai buna practica in privinta izolarii iazurilor de decantare, ci este numai o parte dintr-un strat mai amplu. Dorim astfel sa cunoastem ce fel de strat va fi folosit ca si baza pentru protejarea intregii suprafete a bazinului facilitatii de management al sterilului. Dorim sa cunoastem acest aspect important deoarece suprafata in discutie este foarte mare, in zona sunt multe surse de ape subterane, iar compozitia sterilului (cadmiu, plumb, zinc, mercur, arsenic, cupru, chromium, mangan precum si cianuri, nitrati, amoniu si oxigen dizolvat) este una complexa.²¹ **Orice dezbateri privind acordarea sau respingerea acordului de mediu ar trebui sa tina cont de acest aspect; nu il ultimul rand datorita faptului ca Proiectul intra sub incidenta Directivei 1980/68/EEC. Articolul 4 impune interzicerea oricaror descarcari directe si prevenirea descarcarii indirecte de substante din lista I.**

Pagina 38 a volumului 65 “In timpul etapei de exploatare a proiectului, nu vor exista conditii favorabile generarii de ape acide ca urmare a acumularii rapide a sterilului saturat in iazul de decantare, ceea ce va limita expunerea sulfurilor la oxigen.”

Aceasta afirmatie este total incorecta. Iazul de decantare va contine de asemenea aproximativ 4% sulf neconsolidat (in minerale sulfuroase) **si va avea un potential de proceduri a acidului.**

Potrivit Profesorului John Monhemius de la Royal School of Mines din cadrul Imperial College Londra, “aceasta sursa de ape acide poate dura decade, daca nu secole. In cursul acestui proces, mineralele sulfuroase sunt separate si apoi amestecate din nou in steril inainte de depozitare. **Acesta este un exemplu de malpraxis.** Sulfidele ar trebui tratate separat si dispuse intr-un iaz special izolat cu strat de protectie.” **Orice dezbateri privind acordarea sau respingerea acordului de mediu ar trebui sa tina cont de acest aspect extrem de important.**

Potrivit afirmatiei de la pagina 38 a volumului 65 “RMGC s-a angajat ca deversarea apelor rezultate în urma proiectului să se efectueze inclusiv ape acide) doar dacă acestea respectă limitele de deversare prevăzute în Normele tehnice privind colectarea, epurarea și evacuarea apelor uzate orănești NTPA 001/2005. Când se va discuta perioada și gradul generării de apă acidă (și astfel, perioada de timp pe durata căreia este necesar tratamentul), trebuie reținut faptul că proiectul minier îndepărtează majoritatea suprafețelor de rocă cu potențial de generare de ape acide în momentul de față”

Aceasta inseamna ca titularul de proiect nu a rezolvat chestiunea duratei si nivelului de ape acide, ceea ce este pana la urma cea mai semnificativa problema de mediu asociata mineritului. Problema generarii de ape acide de catre operatiunea miniera Rosia Montana a fost ridicata de multe ori in cadrul procedurii EIM. In ceea ce priveste descarcarea apelor acide in cursurile de apa, titularul de proiect este dispus sa aplice numai limitele de descarcare impuse de stardardele tehnice pentru **colectarea, tratarea**

²¹ A se vedea pagina 9 a Volumului 76

si decarcarea apelor menajere, NTPA 001/2005. Dat fiind faptul ca in discutie sunt apele industriale, nesusceptibile sa se conformeze cu NTPA 001/2005, aceasta inseamna ca **titularul de proiect nu va colecta, trata si descarca aceste ape.**

Aceasta anuleaza afirmatia titularului potrivit careia proiectul Rosia Montana este la cele mai inalte standarde care a investit si va investi sume semnificative de bani in reducerea generarii de ape acide prin intermediul unor tehnologii de ultima ora. **S-a estimat ca minereul de la Rosia Montana are un continut de sulfur de aproximativ 1.9%. Orice material cu un continut de sulfur mai mare de 1% poate produce ape acide; asadar noua mina are un potential semnificativ de a genera ape acide. Aceste ape pot avea un impact sever asupra vietii acvatice in apele de suprafata, datorita metalelor grele si pot afecta sanatatea umana, mai ales datorita contaminarii cu mercur, plumb si cadmiu.**

Nu suntem asadar de acord cu afirmatia potrivit careia “trebuie retinut faptul ca proiectul minier va inlatura majoritatea suprafetelor de roca care la momentul de fata genereaza ape acide.” Continutul de sulfide al sterilului va fi similar celui al minereului si deci sterilul va avea acelasi potential de generare de ape acide.

Generarea si tratarea apelor acide in timpul operarii, inchiderii si in perioada post-inchidere trebuie sa fie discutate in cadrul procedurii EIM deoarece reprezinta o problema de mediu semnificativa. In aceasta etapa a procedurii ar trebui deja sa existe detalii privind tratarea pe termen lung si perpetua a apelor acide precum si garantiile financiare care sa asigure ca titularul de proiect va face acest efort financiar, mai ales in lumina precedentului Montana (USA). **Orice dezbateri privind acordarea sau respingerea acordului de mediu ar trebui sa tina cont de acest aspect pentru a evita ca statul sa suporte adevaratele costuri pe termen lung.**

La pagina 37 a volumului 65: “observația dumeavoastră conform cerința în timpul operațiunilor, va fi necesară o medie de aproximativ două camioane de cianură pe zi, este corect. În plus, pe durata operațiunilor, planul nostru este să maximizăm utilizarea căii ferate până la o stație de cale ferată apropiată de amplasamentul proiectului ori de câte ori este posibil. Când se vor utiliza camioane, procedura noastră de operare va fi, probabil, să grupăm transportul în convoaie de 12 camioane o dată pe săptămână, pentru a reduce riscul posibil de accident. Transportul va fi efectuat numai după o apreciere a condițiilor curente și după confirmarea posibilității de primire a transportului la amplasamentul proiectului. RMGC și furnizorii vor respecta pe deplin normele UE, ADR, Acordul European referitor la transportul rutier internațional al produselor periculoase și RID, ce reglementează transportul internațional de produse periculoase pe căile ferate sau pe calea ferată. Traseele de transport vor fi selectate în colaborare cu autoritățile de administrație.”

Ruta de transport a cianurii a fost unul dintre subiectele abordate atât verbal cât și în scris în timpul dezbaterilor publice, atât în Ungaria cât și în România. Transportul nesigur al cianurii este una dintre principalele cauze ale accidentelor cu cianuri. **Titularul de proiect nu a reușit astfel să răspundă unor chestiuni importante solicitate de public în perioada consultărilor publice.** Data fiind situația drumurilor din România și date fiind riscurile specifice ce ar putea rezulta din alegerea unei anumite rute și mijloace de transport, pare normal ca publicul să fie implicat în luarea deciziei.

Chiar daca compania ce furnizeaza/transporta cianura este conforma cu toate conventiile si reglementarile si este asigurata, cauza unui accident in transportul de cianuri este adesea legata de conditiile drumurilor si mai putin de furnizor. Din acest motiv publicul a dorit, in cursul dezbaterilor publice, sa afle ruta exacta pentru transportul cianurii.

Pagina 175 a Volumului 65, "Afectarea florei și faunei protejate se va manifesta doar la nivel local, impactul nefiind în măsură să ducă la dispariția vreunei specii".

Se confirma asadar faptul ca proiectul ca avea un impact asupra faunei si florei, ceea ce in Raportul EIM nu s-a recunoscut. Din punctul de vedere al unui specialist in conservarea biodiversitatii, problema nu este aceea daca impactul asupra faunei si florei este unul local, si nici daca implementarea proiectului va duce la disparitia vreunei specii. Nici nu exista ceva numit impact 'local', dat fiind faptul ca pasarile, lupii si alte specii se deplaseaza pe distante mari.

In volumul 69 la pagina 140 se afirma ca: "Agentia pentru protectia mediului SUA apreciaza ca procesul INCO este dependent de temperatura, mentionand viteze mai mici de reactie in domeniul 25 - 5C." Ce este interesant de observat este ca atunci cand societatea civila citeaza estimarile acestei agentii privind costurile de inchidere a unei mine (pentru a arata ca suma calculata de titularul de proiect de 70.789.884 USD este nerealista), titularul de proiect persista in a arata ca are o estimare realista, negand estimarile agentiei. Cand insa agentia ofera titularului argumente folositoare in ceea ce priveste procesul INCO, atunci aceste estimari sunt, bineinteles, asumate.

Cu toate acestea, estimarile Agentiei invocate de public raman relevante, sunt realiste iar faptul ca titularul de proiect ramane la estimarea sa initiala este nerealist si periculos. In comparatie cu Agentia pentru Protectia Mediului SUA, expertii titularului de proiect au o experienta limitata in ceea ce priveste stabilirea unor scenarii realiste de costuri pentru inchiderea minei, mai ales privind tratarea apelor acide. **Oricum in aceasta faza a procedurii trebuie negociate si estimate costuri realiste privind inchiderea minei pentru a evita ca statul sa suporte intr-un final aceste costuri.**

In volumul 64 la pagina 32 se afirma: "Propozitia a fost stearsa din greseala in procesul final de editare." Nici un comentariu.

Subscrise solicitam un raspuns in timp util din partea autoritatii competente in privinta fiecarui aspect tratat in aceasta contestatie. In baza Legii privind liberul acces la informatiile de interes public (L 544/2001), subscrise solicitam de asemenea sa primim, in termenul legal de 10 zile lucratoare de la inregistrarea prezentei, numele si functia fiecarui membru al Comitetului de Analiza Tehnica. Cu exceptia compozitei GIEI, solicitam de asemenea o lista cu numele si functia membrilor oricaror alte grupuri de lucru si comitete care evalueaza sau participa in procedura EIM sau analizeaza Raportul EIM si/sau Anexa acestui raport.

Aceasta contestatie nu isi propune sa trateze in detaliu toate neregularitatile Anexei la Raportul EIM Rosia Montana. Dat fiind faptul ca nu s-a indicat un termen limita in care publicul poate depune comentarii, subscrise am dorit sa ne asiguram ca aceste comentarii vor ajunge la CAT in timp util pentru analiza. Nu se poate presupune asadar ca, in afara aspectelor semnalate, subscrise am fi de acord

cu toate celelalte raspunsuri oferite in Anexa. Dimpotriva, putem afirma cu tarie ca Anexa Raportului EIM nu explica si nu clarifica deloc intrebarile si aspectele semnalate de public in perioada de consultari.

Contrar celor sustinute de titularul de proiect si diversi sustinatori ai acestui proiect, ceea ce se propune la Rosia Montana este o mina extrem de distructiva si plina de riscuri ale carei adevarate costuri sunt clar mai mari decat orice beneficii promise. Dupa cum se poate vedea in Anexa Raportului EIM, aceste promisiuni nu au nici un fel de acoperire. Indicatorii economici pentru Romania arata o crestere economica puternica si sanatoasa si susceptibila a se mentine in conditiile apartenentei la UE. Aceasta inseamna ca proiectul minier Rosia Montana nu este important pentru economia Romaniei. Dimpotriva, cresterea economica regionala ar fi serios afectata negativ in sectoare cum ar fi turismul si serviciile.

Intre timp, titularul de proiect este increzator ca va primi o recomandare favorabila pentru emiterea acordului de mediu. Recentele declaratii publice ale titularului leaga aceasta incredere de sumele semnificative de bani investite deja de actionarii sai in dezvoltarea minei propuse la Rosia Montana. Cu toate acestea, in aceea ce priveste relatia cu autoritatile de mediu, titularul de proiect trebuie sa garanteze ca poate sa respecte prevederile legale aplicabile care la randul lor tind sa apara drepturi garantate constitutional. Cum aceste prevederi legale nu au fost respectate MMDD are, daca aceasta cauta, suficiente motive sa nu emita o asemenea recomandare favorabila si sa reziste presiunilor ce vizeaza o asemenea decizie.

Cu stima,

Eugen David
Presedinte
Asociatia Alburnus Maior
Str. Berk 361
517615-Rosia Montana
Judetul Alba
Tel/fax: 0258 859 310/0364 119 862
Email: alburnusmaior@ngo.ro